

ગરવી નવકાન્તિ

આપનું બાળના બાળી છે ?
બાળ ( )If undelivered pl.return to
સાઠનાનાનું નૈનીકર લિએક્યા વેબ
પણ કરો

કાગદિયા : ૨/૧૦ સોનિયા એપારેન્ટ
પી.ટી. કોલેજિયાડ, નારાયણનગર
પાલડી, અમદાવાદ - ૭

મહારાષ્ટ્રમાં મદરેસા મુજ શિક્ષણ નહીં આપે તેમની માન્યતા રદ કરી દેવાશે

મહારાષ્ટ્ર સરકારે વિજ્ઞાન, ગણીત અને સમાજવિજ્ઞાન જેવા વિષયો નહીં ભણાવતી મદરેસા અથવા ઈસ્લામી શિક્ષણની શાળાઓ અને અન્ય કોઈ પણ સંસ્થાઓની માન્યતા રદ કરી છે. સામાજિક ન્યાય ખાતાના રાજ્યકષાના પ્રધાન હિલિપ કંબણે એવી જાહેરાત કરી હતી કે રાજ્ય સરકાર તરફથી મંજુર કરાયેલ અભ્યાસકર્મને નહીં અનુસરનારી શાળાઓને હવે શાળાઓ તરીકે માન્યતા નહીં આપાય. તેથી મદરેસાઓમાં અથવા માત્ર મજહબી અભ્યાસ પર આધારિત અન્ય કોઈ પણ સંસ્થાઓમાં અભ્યાસ કરનારા બાળકોની શાળાના વિદ્યાર્થીઓ તરીકે ગણતરી નહીં કરાય.

ભાજપના નેતૃત્વવાળી મહારાષ્ટ્ર સરકારે ચાલુ માસની શરૂઆતમાં રાજ્યમાં મદરેસાઓને સરકારી ભંડોળને મેળવવાનું ચાલુ રાખવા માટે તેમના અભ્યાસકર્મમાં ઔપચારિક વિષયોનો સમાવેશ

કરવા જણાવ્યું હતું. તે સમયે મહારાષ્ટ્રના લઘુમતી બાબતોના પ્રધાન એકનાથ ખડસેએ કહ્યું હતું કે જીવનમાં તમામ ક્ષેત્રોમાં લઘુમતી આગળ વધે એવું અમે ઈચ્છીએ છીએ, તેથી એ જરૂરી છે કે તેઓ વિદ્યાર્થીઓને મજહબી તાલીમ આપે ત્યારે સાથોસાથ અન્ય વિષયોનું શાન આપે, તેથી આ ચાર વિષયો શીખવવાનું મદરેસાઓમાટે ફરજીયાત જાનવાનો અમોએ નિર્ણય લીધેછે.

કરવામાં આવેલ આદેશમાં જણાવાયું છે કે રાજ્યમાં અનૌપચારિક શિક્ષણ ક્ષેત્રોમાં ભણાવતા વિદ્યાર્થીઓની ગણતરી કરવા સર્વેક્ષણ હાથ ધરવાની મહારાષ્ટ્ર સરકારની યોજના છે. ખડસેએ કહ્યું હતું કે મદરેસા વિદ્યાર્થીઓને મજહબ અંગેનું શિક્ષણ આપે છે અનો ઔપચારિક શિક્ષણ આપતી નથી. બંધારણ જણાવે છે કે ઔપચારિક શિક્ષણ મેળવવાનો દરેક બાળકને અધિકાર છે. જે શિક્ષણ મદરેસા પુરુષ

પાડતી નથી.

ઔપચારિક શિક્ષણ પુરુષ નહીં પાડતી મદરેસાઓમાં ભણાનારા વિદ્યાર્થીઓની શાળા બાહ્યારના વિદ્યાર્થીઓ તરીકે ગણાના કરાશે. આવું કરવા પાછળનો અમારો ઉદ્દેશ્ય એવો છે કે લઘુમતી કોમનું દરેક બાળક ભણવાની તક મેળવે અને ઉજ્જવળ - સમૃધ્ય ભવિષ્ય ધરાવે એમ ખડસેએ ઉમેર્યું હતું. તેમણે વધુમાં કહ્યું હતું કે કોઈ હિંદુ અથવા પ્રિસ્તી બાળક મદરેસામાં ભણવા માંગે તો તેમને ત્યાં અભ્યાસ કરવા નહીં દેવાય, તેથી મદરેસા શાળા નથી. પરંતુ ધાર્મિક તાલિમનું કેન્દ્ર છે. તેથી અમે વિદ્યાર્થીઓને અન્ય વિષયો શિખવવા તેમને જણાવ્યું છે. તેમણે કહ્યું કે રાજ્યમાં નો ધાયેલી ૧૮૮૦ મદરેસાઓમાંથી પણ૦ મદરેસાઓ વિદ્યાર્થીઓને ચાર વિષયો શીખવવા સંમત થઈ છે. આ માટે અમો પુરતું ભંડોળ આપવા તેમજ શૈક્ષણિક સ્ટાફ પુરો પાડવા તૈયાર છીએ.

દ્રેઇનમાં પ્રવાસીઓ પોતાની સીટ ઉપર મનપસંદ ભોજન મંગાવી શકશે

રેલ્વેની મુસાફરી કરનારા પ્રવાસીને માટે હાલમાં કેટલીક સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવી રહી છે તે પૈકીની એક નવી સુવિધા શરૂ કરવામાં આવી રહી છે. તે એ છે કે રેલવેમાં મુસાફરી કરનારો પ્રવાસી સફર દરમિયાન તેમની સીટ ઉપર તેની મનપસંદગીનું ભોજન મંગાવી શકશે.

આઈઆરસીટીસીએ ઈ-કેટરીંગની સુવિધા શરૂ કરવાનો નિર્ણય લીધો છે. દેશભરની ૧૧૪૪ જેટલી ટ્રેનોમાં આ સુવિધાનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. પ્રવાસીઓએ ગુણવત્તા યુક્ત જમવાનું મળી રહે તે માટે આઈઆરસીટીસીએ બ્રાન્ડેડ કંપનીઓ સાથે કરાર કર્યા છે. હાલમાં ટ્રેનોમાં કે સ્ટેશન પર મળતું જમવાનું ગુણવત્તા યુક્ત ન હોવાને લીધે ઘણી ફરિયાદો મળી રહી છે. ત્યારે આઈઆરસીટીસીએ થોડાક સમય પહેલાં પાયલોટ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત ઈ-કેટરીંગની સુવિધા અમલી બનાવી હતી. જેમાં પ્રાથમિક ધોરણે ૨૦૧ જેટલી ટ્રેનોમાં સુવિધાનો સમાવેશ કરાયો હતો. આ સુવિધા યાનીઓએ પસંદ કરતાં અન્ય ૧૧૪૪ ટ્રેનોમાં આ સુવિધાનો સમાવેશ કરાયો છે. ઈ-કેટરીંગ માટે આઈઆરસીટીસીએ ડોમિનોઝ, બીકાનેરવાલા, લાઈટ બાઈટ, ફુલ્સ ટ્રોવેલ કુડ જેવી નામચીન કંપનીઓ સાથે એમાંથી કર્યું છે. રેલ મંત્રાલયે લીલી ઝડી આપ્યા બાદ ટ્રેનોમાં ઈ-કેટરીંગની સુવિધા શરૂ કરી દેવાશે.

પ્રવાસીઓએ ઈ-કેટરીંગમાં જમવાનું ઓનલાઈન બુક કરાવવાનું રહેશે. જેમાં સ્ટેશનના નામ, કોચ અને ફોન નંબર નો પણ ઉત્ત્લેખ કરાવાનો હોય છે. સ્ટેશન આવતાં જ યાત્રીને તેમની સીટ પર સીલબંધ પેકટમાં ભાવતું બ્રાન્ડેડ જમવાનું મળી રહેશે. આમ સારુ જમવાનું યાત્રીઓને મળી રહેશે તો લાંબી મુસાફરી કરનારા મુસાફરોને ફાયદો રહેશે. બિમારીઓનો ભોગ બનશે નહીં.

સમગ્ર દેશમાં હવેથી મોબાઇલ પોર્ટલીટી લાગુ

સમગ્ર દેશમાં કુલ મોબાઇલ નંબર પોર્ટલીટી લાગુ કરવામાં આવી છે. બીએસ એનએનએલ, એરટેલ, વોડાફાન, આઈડીયા અને આરકોમ મોબાઇલ પોર્ટલીટી શરૂ કરશે. મોબાઇલ નંબર પોર્ટલીટી લાગુ થતાં ટેલીકોમ સર્કલ કે રાજ્યની બહાર જવા પર હવે મોબાઇલ નંબર બદલવાની જરૂર નહીં પડે. આ માટે ડીઓટીએ મોબાઇલ ઓપરેટરને નેશનલ નંબરીંગ પ્લાનમાં ફેરફાર કર્યા છે.

પોર્ટલીટી લાગુ થતાં ઉપભોક્તાઓ સર્વિસ પ્રોવાઈડર બદલ્યા છતાં પોતના વર્તમાન નંબર યથાવત રાખી શકશે. એરટેલે આ ફેરફારની શરૂઆત કરી દીધી છે. આ અંગેની કેટલીક માર્ગદર્શિકાઓ બહાર પાડવામાં આવી છે જેનો ઉપયોગ કરતાં ઉપભોક્તાઓને આ સવલતોનો લાભ મળી શકશે.

વડપ્રધાન નો ડિજિટલ

ઇન્ડીયા યોજનાનો આશાવાદ

વડપ્રધાને દિલ્હીના ઈ-નીડા ગાંધી સ્ટેડિયમ ખાતે તેમની મહત્વાકંશી યોજનાની ઘોષણા કરી હતી. ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી અને તેના ટુલ્સના ઉપયોગ સાથે સેવાઓના વિસ્તરણ અને જન સરકારના વ્યાપક ભાગનું દિજિટલ ઇન્ડીયા સમાનો તેમણે પ્રારંભ કર્યો હતો. આ યોજના અંતર્ગત તેમને રાખી રાખતી અને તેમને સરકાર ૨૦૧૮ સુધીમાં દેશની તમામ ગ્રામ પંચાયતોને બ્રોડબેન્ડ સેવાઓથી જોડવા, તમામ શાળાઓ અને યુનિયન્માં વાઈફાઈ સુવિધા અને મહત્વાકાંશી કોર્પોરેટ સેક્ટર દ્વારા ૪.૫ લાખ કરોડનું રોકાણ કરશ

ગરવી નવકાન્તિ

ભારતીય જનતા પાર્ટીએ દેશમાં લોકસભાની ચુંટણીઓ બહુમતીએ જીતીને સત્તાના સુત્રો હંસલ કર્યા. સત્તાના પુરા થયેલા કાર્યકાળને હજુ માંડ એકાદ વર્ષની સીમા વટાવી ત્યાં સુધી અનેક એવી બાબતો ઉડીને આંખે વળગી છે કે સત્તા માટેની તેમણે લાયકાત કેળવેલી નથી. સભ્યતા, સંસ્કાર, શિસ્ત વિગેર જે બાબતોની અપેક્ષા રાખવી પડે તે લેશમાત્ર દેખાતી નથી. વડાપ્રધાન આ બાબતે થોડું ઘણું બોલ્યા છે પરંતુ તેમના દ્વારા નોંધ તેમના સાથીઓ દ્વારા લેવાઈ નથી. તેમને એમ લાગે છે કે જાહેરમાં આવું બોલવું પડે. પરંતુ તમ તમારે તમારી રીતે વર્તવા રહો કે કરતાં રહો, કોઈ આપણું કશું બગાડી શકશે નહીં. હવે ચુંટણી ટાજે ભારતીય જનતા પાર્ટીના નેતાઓએ આપેલ વચનો અને કરેલ મોટી મોટી વાતો બુમરેગ સાબિત થઈ રહી છે. પાકિસ્તાનમાં ઘુસી જઈને દાઉદનો કાન પકડીને આપણે લઈ આવીશું. જેમ અમેરીકાએ બિન લાદેનને તેમની ધરતી પર ઠાર કર્યો તેવું પરાકમ આપણે કરીશું આ બધું બુમરેગ સાબિત થઈ રહ્યું છે. દાઉદના એક સાથીએ જાહેરમાં જે સ્ટેટમેન્ટ આપ્યું તેનાથી તો સરકારને નીચે મોઢે થવા જેવું છે. શકીલે એવું કહ્યું કે દાઉદ બકરી નથી કે તમે તેનો કાન પકડીને લઈ આવો.

મ્યાનમારના છીડા પર જઈને બે પાંચને મારી આવીને જે શોખી ઢોકી તેમાં પણ સરકાર માટે આ વાર્તા બુમરેગ સાબિત થઈ. વિદેશી નીતિમાં સરકારે પડોશી દેશોના નેતાઓ માટે લાલ જાજમ પાથરીને તેમની જે સરભરા કરી તેનો પ્રત્યુત્તર તેમણે કેવી રીતે આપ્યો તે જગ જાહેર છે. સરભરાની વાત તો બાજુ પર રહી પરંતુ ચીને તો આપણને રીતસરની ધમકી પણ આપી દીધી છે. પાકિસ્તાને પણ એજ રીતે કહ્યું છે. ખોટી ગીધડ ભભકીઓ જેમ દેશની કુટપાથો પર લુખાઓ કરતા હોય છે તેવી વાર્તાઓ દેશની વિદેશી નીતિમાં ચાલી શકે નહીં.

લોકોના ખાતામાં વિદેશના ના કાળા નાણાં લાવીને જમા કરાવાશે એ પણ બુમરેગ સાબિત થયું. હવે તો દેશમાંથી અભજો રૂપીયા સહાભાજો ભદર લઈ ગયા તેની પણ રોકી શકતા નથી ત્યાં પરદેસી બેંકો માંથી નાણાં પાછા લાવવાની વાતતો બાજુ પર રહી ગઈ. લલિત મોદીએ માત્ર વડાપ્રધાન પર જ માંછલા ધોવાના બાકી રાખ્યા છે. કારણકે ગુજરાત કિકેટ એસોસીએસનના બે મહત્વના હોદાઓ પર વડાપ્રધાન અને અમિત શાહ આઈપીએલની મેચો વખતે હોકેદારો તરીકે હતા. હજુ અમિત શાહનો ગુજરાત કિકેટ એસોસીએસનો હવાલો સંભાળે છે. બની શકે કે લલિત મોદી કિકેટની રમાતી ટવેન્ટી ટવેન્ટી આઈપીએલના કમિશનર તરીકે મળ્યા પણ હોય. જાહેર વ્યક્તિઓ જાહેર કાર્યક્રમોમાં સાથે હોય અને તે વખતેના ફોટોગ્રાફ હોય તો તેનાથી એવું માની કેમ શકાય કે આ લોકો આ કૌભાડમાં ભાગીદાર હતા. માત્ર ને માત્ર લમોને સહુ પ્રથમ પકડી લાવીને દેશમાં તેમની સામે કામ ચલાવું જોઈએ. દેશની સરકારને દેશની તિજોરીને નુકશાન પહોંચાડવાનાને પકડી લાવવામાં કચ્ચો કાયદો નડે છે. કે પછી દેશભરના અનેક નેતાઓની સંડોકણી સાબિત થાય તેમ છે.

વડાપ્રધાનની સરકારને મહિલાઓ પ્રત્યે બહુ પ્રેમ હતો. હવે આ પ્રેમ તેમને ભારે પડી રહ્યા છે. સરકારમાં જોડાયેલ તમામ મહિલાઓએ સરકારને માટે ભારે કસોટીનો કાળ ઉભો કર્યો છે.

★ નીલા ફાઇનાન્સ ★

આપની બચત યોગ્ય સ્થાને મુકવી છે. ?

જેવી કે માસિક આવક યોજના, રાષ્ટ્રીય બચત પત્રો, કિસાન વિકાસ પત્ર, ટાઇમ ડીપોર્ટ્રિટ તથા રીકર્નોંગમાં રોકાણ કરવા માટે, તેમજ વીમા, મ્યુચ્યુઅલ ફંડ, તથા પાન કાર્ડ માટે મળો.

નીલા સી. ગ્રામડીયા

'નીલીવા કુંજ' પંડિત નહેરન વિધાવિહારની બાજુમાં, બહેરામપુરા, અમદાવાદ -૩૮૦૦૨૨ ● ફોન નં. ૨૪૩૪૪૪૪૪૮, ૩૪૩૮૩૩૨૨

જાહેર અભિના માં

આખુ પાન	રૂ. ૫૦૦૦	અર્દુ પાન	રૂ. ૨૫૦૦
૧/૪ પાન	રૂ. ૧૨૫૦	૧/૮ પાન	રૂ. ૬૦૦
વાર્ષિક પેનલ	રૂ. ૫૦૦૦	માસિક પેનલ	રૂ. ૧૮૦૦
ટચુકડી જાહેરાત રૂ. ૩૦૦			

વ્યવસાયિક જા. ખ. રૂ. ૬૦ કો. સે. મી.

આપની કોઈપણ પ્રકારની જાહેર ખબરો સંપૂર્ણ વિગત સાથે મોકલી આપી, વિશાળ વાચક વર્ગ સુધી પહોંચાડો. જાહેરખબર દર મંગળવારે કાર્યાલય પર પહોંચાડવી સંપર્ક : ૯૮૨૫૧ ૬૬૩૮૬, ૦૭૯-૬૫૨૧૪૭૫૬

દેશના શિક્ષાધાર્મગીની શૈક્ષાધિક લાયકાત પર જ પ્રશ્નાર્થ, સ્મૃતિ ઇરાની સામે કેસ ચલાવવા કોર્ટની મંજુરી

કેન્દ્રીય માનવ સંશાધન વિકાસ મંત્રી સ્મૃતિ ઇરાની શૈક્ષાધિક લાયકાત અંગેની ખોટી માહિતી આપવા માટે તેમના વિરુદ્ધ નોંધ થાયેલ ફરિયાદની કોર્ટ નોંધ લીધી છે. મેટ્રોપોલિટન મેઝસ્ટ્રેટ આકાશ જેને મંત્રી સામેની કિમિનલ ફરિયાદ દાખલ કરતાં જાણાયું હતું કે હું આ કેસમાં આરોપો હેલેવાનાં પુરાવાની સુનાવણી ૨૮ મી ઓગષે હાથ ધરીશ. કેન્દ્રીય મંત્રી સામે પુરાવા યોગ્ય જાણાશે તો તેમને અદાલતમાં એક આરોપી તરીકે હાજર થવા આદેશ આપવામાં આવશે.

ફીલાન્સ લેખક અહેમદખાનો સ્મૃતિ વિરુદ્ધ ફરિયાદ કરી છે. તેમણે સ્મૃતિ ઇરાની લોકસભા અને રાજ્યસભાની ચુંટણીઓમાં ઉમેદવારી પત્રો ભરતી વખતે ચુંટણી પંચ સમક્ષ શૈક્ષાધિક લાયકાત અંગે જુદી જુદી માહિતી રજુ કરવાનો આરોપ મુક્કો છે. કેન્દ્રીય મંત્રીએ ન કેવળ પોતાની શૈક્ષાધિક લાયકાત અંગે ખોટી માહિતી રજુ કરી છે પરંતુ તેમની અસલ સંપત્તિ અંગે પણ ખોટી માહિતી આપી હોવાનો આરોપ છે.

આપણા દેશની ખુબી ગણો કે કમનસીબી જે વ્યક્તિના હાથમાં દેશના ઉચ્ચ શિક્ષણાની ડોર છે, જેના એક આદેશી આઈઆઈએમ અને આઈઆઈટી જેવા પ્રવાહોની તરેહ બદલી જાય છે એ માનવ સંશાધન વિકાસ મંત્રી સ્મૃતિ ઇરાની ખુદ રીશ્રીના રજુ કરી છે. તેઓ ખરેખર કેટલું ભણેલા છે એ તો ભગવાન જીણો પણ તેમણે સોંગંદનામાં જે વિગતો આપી છે. ગયા વર્ષો યોજાયેલ લોકસભાની ચુંટણીમાં તેઓ અમેઠીમાંથી કોશેસના રાહુલ ગાંધી સામે ચુંટણી લડ્યા હતા અને હારી ગયા હતા.

આ ચુંટણીમાં ઉમેદવારી કરતી વેળાએ કરેલ સોંગંદનામાંમાં તેમણે ૧૬ મી એપ્રિલ, ૨૦૧૪ના રોજ જાણાવેલ કે તેઓએ હિલ્ડી યુની. ની સ્કુલ ઓફ ઓપન લર્નિગમાંથી બી.કોમ.પાર્ટ ૧ કર્યું છે. આમ દરેક વખતની તેમણે સોંગંદનામાં આપેલ માહિતી ડીફર થાય છે. આ અંગે ફીલાન્સ લેખક અહેમદખાનાની અદાલતમાં અરજી કરી હતી આ બધા સોંગંદનામાની વિગતોમાં કોઈ ગોલમાલ જરૂર છે. તેથી તેમની સામે કેસ ચલાવો જોઈએ. આ અરજી અને તેમની આપેલી વિગતો કેસ ચલાવવા યોગ્ય છે કે કેમ તે વિશે અદાલતે વિવાર કરવાનો હતો. આખરે પત્રિયાલા કોર્ટે આ કેસ દાખલ કરવા યોગ્ય ગયો છે.

આ તો જે મં

વફાદારી અને નિષા મુલ્યો પ્રત્યે હોવી જોઈએ

કોમનમેનને પ્રાણી સાથે સબંધ છે. કારણ માણસ પણ બેપગું પ્રાણી છે. કોમનમેનને ગંધેડા જેવો છે. એમ ક્યારેક કહેવામાં આવે છે. કાગડાની જેમ કા....કા... કરે છે. હાથીની જેમ ચાલે છે. ગંધેડાની જેમ વૈતરુ કરે છે. ગાય જેવો ગરીબ છ. પાડાની જેમ પડી રહે છે. કે બેંસ જેવી જાડી છે. આમ વિચિત્ર પ્રાણી સાથેના આવા સબંધથી કોમનમેનનું હુખુ વર્ષન કરીને ઘણા લેખકો નામના પામ્યા હશે. સમગ્ર પ્રાણીસૃષ્ટિ વિશે વાત કરવાને બદલે આજે તો માત્ર કુતરાની વાત કરવી છે. ગુરુ દાતાત્ર્યે કુતરાને ગુરુ તરીકે સ્વીકારેલ તેનું કારણ તેની સ્વામિભક્તિ હતી. આજે તો ચાંપલુસી, મસ્કાબાળ કે ફેલટરી જેવા શબ્દો વાપરીને સ્વામી ભક્તિ કે શાનવૃત્તિનું અપમાન કરવામાં આવે છે. તમેજ કહો કે ગુરુ દાતાત્ર્યે જે વફાદારી માટે શાનનો ગુરુપદે સ્થાપ્યા તેવી વફાદારી માટે માણસે ગાળ ખાવાની? આ તે કયાંનો ન્યાય?

કાગડા બધે કાળા એવી કહેવત છે તેમ. શાન બધે શાશ્વા. એમ કહી શકાય. કારણકે શાન પુંછદી પતપટાવીને દુશ્મનનો ભસીને, માલિકને ચાટીને, લળી લળીને મીઠા સ્પર્શથી માલિકને રીજવવા માટે પ્રયત્ન કરે છે. પોતાની વફાદારી પ્રગટ કરે છે. અને પોતાના શાશ્વપણ દ્વારા માલિક પ્રત્યે નિષા વફાદારી પ્રકટ કરે છે. કોમનમેન પણ આમ જ કરે તો તેને વખોડવાની વાત કરતાં લોકો લાજાતાનથી. વફાદારી માણસને સૌથી મહાન ગુણ છે. એને પ્રકટ કરતાં રહેવામાં શાશ્વપણ છે. આથી જ પોતાના નેતાની હાજરીમાં તેને જ્યઝ્યકાર કરવાનો વણલખ્યો નિયમ તમામ પક્ષોના કાર્યકરોનેતાઓ પાણે છે. ધર્મના વડાનો પણ એજ રિતે જ્યઝ્યકાર કરવામાં આવે છે. પક્ષોના અધિવેશન દરમ્યાન નેતાઓના જ્યઝ્યકાર કરે છે. આવો જ્યઝ્યકાર એ વફાદારીના ઉદ્ઘોષ છે. એ વખાણવાપાત્ર છે, વખોડવાપાત્રનથી. માટે જ શાન જેવી સ્વામી ભક્તિ કે વફાદારી

કોમનમેનનો બંધારાણીય અધિકાર છે. અમદાવાદ શહેરના ઈતિહાસમાં પણ શાન સાથે સબંધ છે. જબ કુતો પર સસ્સા આયા તથ બાદશાહને શહેર બસાયા. અમદાવાદ શહેરના શાન સસ્સા જેવા નભળા પ્રાણીથી ડરતા હતા. આ ઝુમિનું પાણી મજબુત માનવીઓ પેદા કરશે એમ માની બાદશાહે અહમદાબાદ વસાયું. અમદાવાદનો કોમનમેન એ જે જમાનાં શાન જેવો જ ડરતો રહે છે. વફાદાર રહે છે. બાદશાહની ઈચ્છા જાડી બર આવ તે નથી. એ કહી શકાય. પોરબંદરનો વાણીયો નામે મોહનદાસ કરમચંદ ગાંધી અહીં અમદાવાદ આવી વસ્યો એની પાછળનું ગંભીર કારણ ઈતિહાસે નોંધ્યું નથી. અમદાવાદની જનતાની શાનવૃત્તિ-વફાદારી ઉંડે શાનદારી ધન્યછે. ગાંધીજીની ગુણગાંધી વૃત્તિને.

લાંચ-સુધી એ વેશીક વ્યવહાર છે. આ વ્યવહાર માણસ-માણસ વચ્ચેના સબંધનો હોવા છતાં, શાનને ભાંડવામાં આવે છે. પોતાનું કામ કઠાવવા કોઈ લાંચ આપે અનો અમલદાર લે તે વ્યવહાર થયો. પણ વેપારી પોતાના ચોપડામં આ ખર્ચ કુતરાના રોટલા ખાતે ઉધારે છે. અહીં કુતરાનો કોઈ વાંક ખરો? વફાદારીના રોટલા તો મળે જ મળે. અમલદાર કામ કરે તે વફાદારીનું વળતર આપે તે વફાદારી પ્રગટ કરવાનો પ્રકાર છે. ઇન્ડીયન્સ એન્ડ ડોઝસ આર નોટ એલાઇ એવું બોર્ડ અંગેજોએ પોતાના કલ્બના દરવાજે લટકાવતા. આની પાછળ કદાચ એવું કારણ હોય કે નજીક આવવાથી શાનો કે ઇન્ડીયનોની વફાદારીનો ચેપ લાગે. ઇન્ડીય શાન કે ઇન્ડીયન કરડવાનો ડર પણ કદાચ કારણસું હશે આ વિશે ઈતિહાસકારોએ સંશોધન કરવા જેવું ભરું.

જ્યારે વફાદારી કે શાનદારી વિશે વિચાર કરવાનો હોય ત્યારે લગ્નમાં વફાદારીનો અવશ્ય વિચાર આવે. આ બાબતમાં મર્યાદા પુરપોતમ રામ એક પત્નીક્રત પાણનારા આર્દ્ધશ પુરુષ હતા. પણ હવે ધીમે ધીમે લગ્ન સંસ્થામાં આ ગુણને આર્દ્ધ ગણવાને

બદલે બંધન ગણવાની ફેશન પ્રવર્તે છે. કેટલાક કિસ્સાનું તો ભાદરવા માસે સ્વધંદાચાર કરતા શાન જેવો આચાર કરતાં પુરુષ કે સી સમગ્ર શાન સમાજના સંદગ્યો પર કલંકની કાલિમા ચોપડે છે. એ શાનદારીના વંશપરંપરાગત વારસાને પણ લાંછન લગાડે છે. નાણા વગરનો નાથીયો. નાણે નાથાલાલ. ની જેમ પુંછદી વગનો ડાયિયો લાગે બાપાલાલ. આમ. બાધા લાગવાનું કારણ એ કે પુંછદી પતપટાવીને જ વફાદારી દર્શાવી શકાતી હોય છે. પુંછદી પતપટાવીને તો સાંકેતિક શિદ્ધ છે એ માટેના અનેક પ્રકારના હાવભાવ કોમનમેને વફાદારી દર્શાવવા વિકસાવ્યા છે. નોભેલ પુરસ્કાર વિજેતા પ્રેબિયેલ મિસ્તરોલ નામના કવિયતીએ પોતાના પ્રેમીને માટે પ્રાર્થના કરતાં લખ્યું છે કે હે પ્રલુ, સ્વામીભક્ત કુતરાની જેમ હું તારા પગ ચાટીશ. કોમનમેન પણ પગ ચાટીને પોતાની વફાદારી સિદ્ધ કરવા તૈયાર હોયછે. કારણ સ્વામી એને માટે પ્રભુનું બીજુ સ્વરૂપ હોય છે.

રાજકારણમાં કે નો કરીમાં વફાદારીમાં ગતિશીલતા ગુણ ગણવાય છે. આથી જ કહેવાય છે કે ઇન્ડ્રાણીને ઇન્દ્રાસન સાથે સબંધ હોય છે. ઇન્દ્ર સાથે નહીં. રાજકારણ પક્ષપલટા કે જુથ પલટા વાસ્તવિક ઘટના છે. સરકારમાં અધિકારીએ પણ પ્રધાન બદલાય તેમ વફાદારી બદલતા હોય છે. તેમ કરવામાં જ તેમનું ભલુ રહેલું છે. ચેખોવની એક પ્રસિદ્ધ વારતા રખડતા કુતરા વિશે છે. રખડતું કુતરુ કરડવાની ફરિયાદ થતા કુતરાના માલિકી શોધ ચાલે છે. કુતરાનો માલિક કોમનમેન છે. એમ જણાતાં પોલીસ દબડાવે છે. પણ કોઈક કહે છે કે આ કુતરુ તો પોલીસવાનું છે ત્યારે તે કુતરાને પ્રેમ કરે છે. અને ફરિયાદીને દબડાવે છે. કુતરાના માલિકી વશે જુદી જુદી માહિતી પ્રમાણે કુતરા પ્રત્યેનું અને ફરિયાદી પ્રત્યેનું પોલીસનું વલણ બદલાય છે. આ પ્રકારની ગતિશીલ વફાદારી કોમનમેનાં લક્ષણ છે. કોમનમેન કંઈ વફાદારીને વફાદાર નથી. પોતાના હિતનો વફાદાર છે. સમજયા! કોમનમેનાં વફાદારીને અને શાનની સ્વામીભક્તિના સબંધ વિશે આટલી વિશેદ ચર્ચા કર્યા પછી હવે શાન વિશેની કેટલીક કહેવતો: દરેક કુતરો પોતાની ગલીમાં સિંહ હોય છે. માનવી અને કુતરાની લડાઈમાં પ્રથમ બટકું ભરવાનો હુક્ક કુતરાને છે. દરેક કુતરો સાથે સુવે તેમણે જુ સાથે ઉઠવાની તૈયારી રાખવી. ઘણીવાર સારુ હાડકું નબળા કુતરાના મોમાં જઈ પડતું હોય છે. બુઢી કુતરો નવી ટ્રીકો શીખવાડી શકતી નથી. ગમાણનો કુતરો નખાય, ન ખાવ દે. મને પ્રેમ કરો, મારા કુતરાને પ્રેમ કરો.

અનુ. પાન નં. ૪ નું ચાલુ

જળવાઈ રહે તે જરૂરી છે. કુલ, જાડ, વૃક્ષો, વનસ્પતિઓ પણ આ બાયો ડાઈવર્સિટીની જાળવાડી માં મુખ્ય ભાગ ભજવે છે. પરંતુ આપણા રસ્તાઓ કે મોટી સોસાયટીઓ અને કારખાના બાંધવા માટે જેટલી ધાતકી રીતે અને નિર્દ્યતાપુર્વક આપણે વૃક્ષોનો સોથ વાળીએ છીએ અને જે જતનપુર્વક વિકાસના નામે રસ્તા, સ્કાય-ર્સ્કેર્સ, કારખાના બનાવીએ છીએ તો તે તો કે પુંછદી પતપટાવીને જ વફાદારી દર્શાવવા એ કે તો સાંકેતિક શિદ્ધ છે એ માટેના અનેક પ્રકાર

આજે જે કુદરતનો કહેર આપણે વેઠી રહ્યા છીએ તે ગ્લોબલ વોર્મિંગના પડકારોને પહોંચી વળી શકીશું

ગ્લોબલ વોર્મિંગ થતું રહેશે. પહાડો ઉપરનો બરફ ઓગળતો રહેશે. ભેખડો તુટી રહેશે. ન્દીઓ પ્રવાહ બદલતી રહેશે. જમીન ધસતી રહેશે. ધરતીંક્પો થતાં રહેશે. જમીન અને દરિયાના પેટાળમાંથી તેલ, ગેસ, કોલસો, અને અન્ય ખનીઓ નીકળતી રહેશે. ઉલ્કાઓ ખરતી રહેશે. આ બધાં વચ્ચે પણ જીવસૃષ્ટિ ચાલતી રહેશે.

ગ્લોબલ વોર્મિંગની ઐસીતેસી કરવાવાળાઓના ઉત્સાહમાં વધારો થાય તેવા એક સમાચાર છે કે ૧૯૮૮-૨૦૧૨ ના ૧૫ વર્ષો દરમિયાન પૃથ્વીના ઉષ્ણતામાનમાં સરેરાશ દાયકા દીઠ માત્ર ૦.૫ અંશ સોલ્સિયસના દરે વધારો થયો. ૧૯૮૧-૨૦૧૨ ના સમયગાળા દરમિયાન ગ્લોબલ વોર્મિંગના દર દરેક દાયકા દીઠ ૦.૧૨ અંશ સેલ્સિયસ હતો જે ઘણો વધારે હતો. જો કે કલાઈમેટ ચેન્જના વિશાળ વિશે વૈજ્ઞાનિક સમાજમાં ઘણી સમજ હજુ પણ કેળવાઈ રહી છે. કારણ કે આ બાબતમાં ઘણી અયોક્કસતાઓ પ્રવર્તે છે. કલાઈમેટ ચેન્જને અનુસારીને જે ભવિષ્યના પરિદિશય રજુ કરવામાં આવે છે તેમાં પર્યાવરણને થતાં નુકશાન ઉપર જ વધુ ભાર મુકવામાં આવે છે. પૃથ્વી અને તેના લોકો વચ્ચેનો જે સબંધ સેતુ છે તે વિશે બહુ ઓછુ ધ્યાન અપાય છે. તેથી જ વૈજ્ઞાનિકો એમ કહે છે કે બે અંશ સેલ્સિયસથી વધુ ઉષ્ણતામાનના સતરનું કલાઈમેટ ચેન્જ ટાળવું હુનિયા માટે અનિવાર્ય છે. કારણકે આ સતર ભયજનક છે.

આ સંદર્ભમાં વાતાવરણમાં કેટલો કાર્બન છોડવો તે મહત્વપૂર્ણ ખની જાય છે. બે અંશ સેલ્સિયસ ઉષ્ણતામાનના કલાઈમેટ ચેન્જને વાસ્તવિકતા ન બનવા દેવું હોય તો વિશ્વ માત્ર ૮૦૦ થી ૮૮૦ ગીગા ટન જેટલો જ કાર્બન વાતાવરણમાં છોડી શકે છે. તેમાંથી વર્ષ ૨૦૧૧ સુધીમાં ૫૮૦ ગીગા ટન જેટલો કાર્બન વાતાવરણમાં ઉત્સર્જિત કરી જ દેવાયો છે. વર્ષ ૨૦૩૦ સુધીમાં સમગ્ર વિશ્વમાં વૈશ્વિક મધ્યમ વર્ગના લોકોન સંખ્યા ત્રણ ગણી વધી ગઈ હશે. તેથી મુખ્ય મુદ્દો હવે એ છે કે આપણા ગ્રહ પૃથ્વીને કોઈ ગંભીર પ્રતિકુળ અસર ન થાય તે રીતે પૃથ્વીના તમામ લોકોનું જીવનધોરણ સ્વીકૃત સરે કેવી રીતે જીવી રાખવું?

ઓફોગિક દેશોમાં ઉત્પાદિત થતી વિજળીનો બે તૃતીયાંશ ભાગ ઈમારતોમાં જ વપરાય છે. બીજુ, ખેતીની પેદાશોના ભંડારણ, તેની તૈયારીઓ અને ટ્રાન્સપોર્ટેશન દ્વારા પણ ઉત્સર્જન ઘણું થાય છે. તેથી પદાર્થો અને ઉજ્જની શહેરીકરણ સાથે વધતી જતી જરૂરીયાતોને પગલે ઉત્પાદન કરતાં વપરાશની રીતભાત ઉપર ધ્યાન અપાય તે જરૂરી છે. કારણકે કુદરતી સંસાધનોનો જે રીતે વપરાશ થાય છે તેની પેટન, ટ્રેન અને તેને વધારતાં પરિબળોના પૃથ્વીકરણને

આધારે એ તો નક્કી થયું જ છે કે, કુલ ગ્રીન ગેસ કચરાના ઉત્સર્જનમાં પોણ્ણા ભાગનો કચરો શહેરોમાંથી ઉત્સર્જિત થાય છે. વર્ષ ૨૦૧૦ ઈ.સ.માં ઓફોગિક દેશોની ૧૫ ટકા વસ્તી વૈશ્વિક ઉજ્જની કુલ વપરાશની નીજા ભાગની ઉજ્જનો ઉપરાશ કરતી હશે. માત્ર બાયો ડાઇવર્સિટી કે જૈવિક વૈવિધ્ય જ નહીં, પરંતુ ગ્લોબલ વોર્મિંગ કે કલાઈમેટ ચેન્જ જેવા પડકારોને પહોંચી વળવાનો એક માત્ર ઉપાય છે પૃથ્વી ઉપરનું ગ્રીન કવર એટલે કે વૃક્ષોથી આચાદિત પૃથ્વીની મહત્વત્તમ સપાટી એ સંદર્ભમાં સામાજિક વનીકરણનો વિચાર ઘણો ઉમદા અને ઉદાતા છે. ઉપભોગો કારણાં, શહેરીકરણ, વિકાસ વગેરેને લીધે કારણાં થાય તેની સાથે સાથે વૃક્ષો મોટા પ્રમાણમાં ઉગાડવામાં આવે તો પૃથ્વીને આપણે બચાવી શકીએ. એટલું જ નહીં, સારી રીતે જીવાડી પણ શકીએ.

દેશમાં કુલ ભૌગોલિક ક્ષેત્રનો નીજો ભાગ જંગલો અને વૃક્ષોથી આચાદિત રહેવો જોઈએ તો વિનું ૧૯૮૮ની રાષ્ટ્રીય વન નીતિમાં કહેવાયું છે. ગુજરાતમાં માત્ર ૮.૮ ટકા ભૌગોલિક ક્ષેત્ર જંગલ તરીકે ધોષિત કરાયો છે. રાષ્ટ્રીય સરેરાશ કરતાં આ આંક ખુબજ નીચો છે. તેમ છીનાં સામાજિક વનીકરણ ક્ષેત્રને ગુજરાતની કામગીરી દેશના અન્ય રાજ્યોની સરખામણીમાં એકદરે ઘણી સારી છે. જંગલ ક્ષેત્ર સિવાયની જમીન પર ગુજરાતમાં ૭૮૭૭ ચો.ક્ર.મી. જેટલો ભુ-ભાગ વૃક્ષોથી આચાદિત છે, જે ટકાવારીની દસ્ત્રીએ રાજ્યના કુલ ભુ ભાગના ચાર ટકા જેટલો છે. જંગલ સિવાય ભુ ભાગ ઉપર ગ્રીન કવર એટલે કે હરિત આચાદાન દેશમાં સરેરાશ માત્ર ૨.૮ ટકા છે. તેની સામે ગુજરાતમાં ચારટકા ગ્રીન કવર છે. દેશમાં સામાજિક વનીકરણ વિશ્વાસી જમીનમાં વૃક્ષોની સંખ્યા જે હાલમાં ૨૬.૮ કરોડ છે તે આવનારા વધીમાં ઉપ કરોડ સુધી લઈ જવાનું લક્ષ્યાંક છે.

ગુજરાતમાં સામાજિક વનીકરણની શરૂઆત ૧૯૬૮-૭૦માં થઈ હતી. ગુજરાતની કામગીરીમાંથી અન્ય રાજ્યોને બોધપાઠ મળે તે માટે સામાજિક વનીકરણ ક્ષેત્રે સૌ પ્રથમ રાષ્ટ્રીય સેમીનાર ૧૯૭૭માં ગાંધીનગરમાં યોજવામાં આવ્યો હતો. ત્યાર બાદ છેદ ૩૦-૩૫ વર્ષ બાદ ફેલ્લુઆરી ૨૦૧૧માં ફરીથી ગાંધીનગરમાં જ સામાજિક વનીકરણ વિશેનો રાષ્ટ્રીય પરિસંવાદ યોજાયો હતો. રાજ્યની અડધા ઉપરાંતની વસ્તી ચામીણ ક્ષેત્રોમાં રહે છે. અને બણતણના લાકડા-કોલસો, ધાસચારો, ઘરવખરી રાખવા માટે ખાના-ખોખાના લાકડું વગેરે માટે પુરી રીતે જંગલો પર

આધારિત છે. તેથી જંગલો સિવાયની જમીન ઉપર સામાજિક વનીકરણની જુબેશ ચલાવવી જરૂરી છે. જેથી લોકોની જરૂરીયાત સંતોષી શકાય તથા હિસ્યાંથી આચાદાન વધુ સારુ કરી શકાય. ગુજરાતમાં જંગલો સિવાયની જમીન ઉપર વૃક્ષોની સંખ્યામાં વધારો થતો રહ્યો છે. એક આંકડા મુજબ વર્ષ ૨૦૦૭માં આ પ્રકારના જંગલો બાઢારના વિસ્તારોમાંના વૃક્ષોની સંખ્યા ૨૫.૧ કરોડ હતી તે વર્ષ ૨૦૦૮માં ૨૬.૮ કરોડની થઈ હતી. ગુજરાતમાં જંગલ બાઢારની જમીન કે હેક્ટર દીઠ ૧૬ વૃક્ષોની સારેરાશ કરતાં ઘણી વધુ રહ્યો છે. જે રાષ્ટ્રીય સરેરાશ કરતાં ઘણી વધુ છે. આંશંદ, તાપી, મહેસાગા, ગાંધીનગર, જેડા, સુરત, નવસારી અને વલસાડ જિલ્લાઓ વૃક્ષ-બહુલ જિલ્લાઓ છે.

આ જિલ્લાઓમાં તો હેક્ટર દીઠ ૩૦ થી વધુ વૃક્ષોની સારેરાશ છે. આંશંદ જિલ્લો સૌથી વધુ ૬૮ વૃક્ષોની હેક્ટર દીઠ સરેરાશ ધરાવે છે. ગુજરાતમાં જંગલ વિસ્તારની બાઢારના ક્ષેત્રમાંથી મળતા ઈમારતી લાકડાનું ઉત્પાદન ખુબજ સારુ છે. ભારત સરકારના આયોજન પંચ દ્વારા પ્રાયોજિત ભારતીય આંકડાશાસ્ક સંસ્થાના એક અહેવાલ મુજબ વર્ષ ૨૦૦૮માં ગુજરાતના અર્થતંત્રમાં જંગલ ક્ષેત્ર બાઢારના વિસ્તારમાંથી મળેલ ઈમારતી લાકડાનું પ્રદાન રૂ.૪૮૮૮ કરોડનું હતું. ગુજરાતમાં થોડા દાયકાઓમાં પહેલા બળતણના લાકડાં અને ઈમારતી લાકડાનું પ્રદાન રૂ.૪૮૮૮ કરોડનું હતું. ગુજરાતમાં થોડા દાયકાઓમાં પહેલા બળતણના લાકડાં અને ઈમારતી લાકડાન અધિત રહેતી હતી. સામાજિક વનીકરણને લીધી હાલ ગુજરાતમાં બળતણ અને ઈમારતી લાકડા પુરતા મળે છે. અને તેમાં આપણે સારપ્લસ છીએ. ગુજરાતમાં સામાજિક વનીકરણ પ્રવૃત્તિન